

4.

MEDDELANDEN FRÅN FISKODLINGENS VÄNNER r. f.

N:o 25.

RIISTA- JA KALATALOUDEN TUTKIMUSLAITOS
KALANTUTKIMUSOSASTOFISKODLINGENS VÄNNER HAR ETT
VIDSTRÄCKT ARBETSFÄLT

Då Fiskodlingens Vänner r. f. konstituerades den 8. 11. 1938 i Helsingfors delgav interimsstyrelsen genom sekreteraren de närvarande det tillänkta arbetsprogrammet i stora huvuddrag. I början av januari 1939 utformades detta i en mer detaljerad gestaltning, men lämnades då ännu icke till tryck, emedan man gärna från föreningens sida först ville hava direkt erfarenhet att bygga på.

Till stor del återfinnes det ännu i den följande sammanställningen, men har därtill tillägg gjorts, dels med stöd av våra egna erfarenheter under de gångna bistra arbetsåren, då kriget tyvärr hämmat vårt allmännyttiga arbete, dels med stöd av uppgifter, vilka vi erhållit av andra på området verksamma krafter, och även med tanke på att vi nu ingå i ett nytt skede även på fiskerinäringens område.

Fiskodlingens Vänner r. f. har numera utsikter att kunna utvidga sin verksamhet och sprida ökade kunskaper på fiskodlingsområdet, vilket vårt folk är stort behov av särskilt nu, då det gäller att återuppbygga mycket av det som krig och av livsmedelsläget framtvunget rovfiske samt ligkiltighet och oförstånd under gångna år förstört och spolierat i så många av våra tusende sjöar och i vida områden av våra kustvatten.

Det gäller dessutom nu för oss att förvalta och vårda våra fiskevatten vida bättre än någonsin förr även därför, att vi hädanefter måste skaffa levebröd även åt ett tusentals förflyttade fiskarfamiljer inom ett efter landavträdelserna åt Ryssland starkt beskuret fiskeområde. Därjämte kräver vår folkförsörjning samt

vårt nationalekonomiskt sett starkt beträngda läge ett sorgfälligt tillvaratagande av varje möjlighet till ökad utvinning av värdefull föda ur våra vida fiskevatten.

Nedan gives en sammanställning av uppgifter, som vänta Fiskodlingens Vänner r.f. under samarbete även med andra organisationer på fiskevårdens och fiskodlingens område samt i samråd med kommuner och industrin vid rationell skötsel av fiskevattnen.

1. Uppförandet av fiskodlings- och romkläckningsanstalter.

- a. Uppförandet av fiskodlingsanstalter med dammkulturer samt på lämpliga platser i kraftverk eller andra industriella inrättningar romkläckningsanstalter, där man med små kostnader och under utnyttjande av tillgänglig teknisk personal kan genomföra en ändamålsenlig och billig massalstring av fiskyngel såväl beträffande höstlekande som vårlekande fisk.
- b. Uppställandet av enkla, mer eller mindre standardiserade romkläckningsapparater med tillhörande yngelkar och -kassar nedanom tidigare förefintliga eller för tillfället uppförda dammanläggningar eller vid sidan av förefintliga vattenledningar främst för rom av vårlekande fisk, speciellt gädda.

2. Bildandet och stödandet av lokala sammanslutningar för fiskevård och fiskodling.

- a. Bildandet av lokala sammanslutningar för fiskevård och fiskodling, vilka sammanslutningar under samarbete med Fiskodlingens Vänner r.f. omhänderhava skötseln av respektiva inom deras område befintliga romkläckningsanstalter och fiskodlingscentraler och i samråd med huvudföreningen planlägger fiskodlingsarbetet inom respektiva distrikt.
- b. Stödandet av de lokala sammanslutningarna i deras arbete för ordnad fiskevård och fiskodling genom att ge nödig expertis på fiskevårds-, fiskodlings- och fiskeribiologiskt område.
- c. Skapandet av ordnade fiskerättsförhållanden främst inom de områden i våra kustvatten, där fiskeintensiteten är stor och

bosättningen tät, bl.a. genom införandet av fiskekorts-systemet och ordnad övervakning av fiskets bedrivande om möjligt i samarbete med resp. städers och tät bebyggda samhällens styrelser och ordningsmakt.

3. Utplantering av konstbefruktad rom.

- a. Gäddrom utsatt såsom nyss konstbefruktad ute på gäddans naturliga lekplatser inom vegetationsrika områden på sådant djup, att rommen ej, om vattenbeståndet sjunker, under rommens utveckling före kläckningen och tiden närmast efter denna hamnar på det torra, eller också utsatt i dammar eller i skydd bakom invallade områden.
- b. Gäddrom i sent ögonpunktsstadium, transporterad i specialförpackning och utsatt på sådana platser, dit man av transporttekniska skäl icke, eller blott med stora svårigheter kan sända yngel till utsättning, eller dit man i brist på tillräckliga mängder yngel å närbelägna anstalter blott kan sända rom i ögonpunktsstadium från längre bort liggande romkläckningscentraler.
- c. Id- och braxenrom, speciellt av snabbvuxna fiskbestånd, utsatt efter konstbefruktning på själva lekplatserna under grundlig spridning över lämplig bottenvegetation, växtrötter eller risvasar, eller också utsatt på enris, granris eller vattenmossa, som på lämpligt sätt förankrats i en bäck eller å eller på annars strömmig plats.
- d. Id- och braxenrom, transporterad till utsättningsplatsen i nedkyllt tillstånd i specialförpackning.
- e. Gösrom utsatt efter konstbefruktning direkt på lekplatserna eller sänd som nedkyllt i specialförpackning på ris eller mossunderlag till respektiva utsättningsplats.
- f. Gösrom erhållen ur stora kläckningssumpar, vilka på svenskt vis under göslektiden försetts med risunderlag och några par lekgösar och på vilket underlag gösarna sedan lagt sin anfastande rom.
- g. Gösrom erhållen på ungerskt vis genom odling av lekfisk i avtappbara, mindre dammar med däri under lektiden lagda

»rombon», vilka sedan i specialförpackning kan sändas långa vägar i nedkyllt tillstånd till respektiva utsättningsplats.

- h. Sikrom — och siklöjrom — direkt utsatt på fiskens naturliga lekplatser i de fall, då möjlighet saknas att samma dag i vattenfylt transportkärl borttransportera rommen till någon romkläckningsanstalt, eller i fall, där man ej kan uppbevara rommen några dygn (högst 4) i förankrade romsumpar, »romvaggor» eller i ramar med siktduksbotten i strömmigt vatten eller i fuktighetsmättad kylig luft för senare överflyttning till kläckningsglas.
- i. Rom utsatt efter konstbefrukning även beträffande annan fisk, vilken antingen som direkt människoföda eller som foderfisk för värdefull rovfisk är av betydelse vid fiskevattnens rationella vård.

4. Utplantering av yngel av värdefullare fiskslag.

- a. Gäddyngel särskilt i inre skärgårdsvatten och insjöar, där tillväxtbetingelserna för gäddynglet äro utmärkta och fisket varit särskilt hårt.
- b. Gäddyngel i vatten, där fiskeriintresserade enskilda personer eller sammanslutningar därom anhållit och erlagt en av styrelsen för Fiskodlingens Vänner fastslagen ersättning därför.
- c. Laxöringyngel i bäckar, som beträffande fiskerätten disponeras av Fiskodlingens Vänner, samt mot ersättning i bäckar, eventuellt åar och sjöar, där en dylik utsättning bekostas av föreningar eller enskilda personer.
- d. Havslaxöringyngel i bäckar, som visat sig vara ägnade som uppväxtplats för yngel och ungar av havslaxöring för skapandet av ett talrikare havslaxöringbestånd i skärgårdsvattnen och resp. åar och älvar i kusttrakten.
- e. Sikyngel i älvar, åar och kustvatten samt i insjöar där sikbeståndet förr varit stort, men nu nästan dött ut eller starkt decimerats ävensom nyinplantering av sikyngel i insjöar.
- f. Yngel av havslax i källbäckar och uppdämda »naturdammar».
- g. Yngel av ål, som importerats från Sverige, Danmark, Tyskland eller England, i näringsrika sjöar och brakvatten.

5. Utplantering av ungfisk.

- a. Sommargammal laxöring och lax uppfödd om möjligt i naturdammar för utsättning såväl i privata vatten mot ersättning av vattenägarena som i vattendrag, åar och bäckar, där yngelutsättningen är av allmännyttig art och detta ekonomiskt stödes av stat, kommuner och bolag samt av sammanslutningar.
- b. Sommargammal sik, uppfödd i avtappbara naturdammar eller vanliga fiskdammar, främst av snabbvuxna former för utplantering i insjöar och kustvatten i fall, då denna form av fiskodling anses vara gynnsammare än yngelutsättning.
- c. Sommargammal gädda och även yngre exemplar, som uppfötts i avtappbara naturdammar, eller i lätt utfiskbara vattensamlingar eller småsjöar, för utsättning speciellt i vegetationsrika, gäddfattiga vatten samt i insjöar, där riklig tillgång finnes på småfisk, särskilt småabborre, och gäddyngelutsättningar icke ha goda förutsättningar att kunna skapa ett »polisfiskbestånd» av gädda.
- d. Sommargammalt, i dammar uppfött sutaryngel för utplantering i mindre träsk, vegetationsrika insjöar och grunda havsvikar.

6. Utplantering av lekfisk.

- a. Gös i sjöar och havsvikar med lerbärgat eller humusbärgat vatten, där riklig tillgång finnes på småfisk och gös icke tidigare förekommit.
- b. Sutare i insjöar med vegetationsrika, grundare strandområden samt i grunda vikar i inre kustvatten och »flador» med rik växtlighet och mjuk botten.
- c. Foderfisk av olika slag kort före och under lektiden, där dylik småfiskföda behöves för värdefull rovfisk.

7. Fiskeribiologiska undersökningar.

- a. Undersökningar rörande bäckars, åars och insjöars lämplighet som utplanterings- och uppväxtplatser för värdefullare fiskslag och möjligheten att öka sjöarnas produktionsförmåga.
- b. Undersökningar rörande fiskens tillväxt, val av föda, lek och lekplatser m.m. i kustvattnen dels på föreningens eget

- initiativ, dels på kallelse av resp. vattenägare eller kommuner, som i så fall böra deltaga i kostnaderna för resp. undersökningar.
- c. Märkning av fisk, främst havslaxöring, sik och gädda för att utröna, huru långt dessa fiskar vandra under olika år och årstider samt var de uppehålla sig under olika tidpunkter av deras liv. (Härvid borde samarbete fås till stånd med fiskodlingsanstalterna bl.a. vid Kymmene älv, alldenstund den med not tagna leksiken synnerligen väl lämpar sig för märkningsändamål).
- d. Insamlandet av statistiska data rörande fisket inom vissa, utvalda delar av kustområdet samt i en del insjöar, ävensom rörande fiskets omfång i resp. havs- och bäcköringsförande åar och bäckar.
- e. Undersökningar rörande resp. rimmande vattens lämplighet för romkläckning i apparater samt dess användbarhet för andra fiskodlingsändamål.

8. Upplyningsverksamhet.

- a. Upplyningsarbete i tidskrifter och tidningspress samt i radio ävensom föredragsverksamhet berörande fiskodling och fiskevård samt fiskeribiologiska och -ekonomiska frågor.
- b. Utgivandet av en publikationsserie »Meddelanden från Fiskodlingens vänner r.f.» innehållande råd och upplysningar samt undersökningsresultat från fiskeribiologiska forskningar.
- c. Avhållandet av kurser både i fiskodling och fiskevård dels för föreningens egna medlemmar, dels för personer, som skola deltaga uti arbetet vid fiskodlingscentralerna och vid de preliminära undersökningarna av resp. vattendrags lämplighet som utplanteringsplats för yngel eller ungfisk av värdefullare slag.
- d. Utgivandet av en årsbok om möjligt varje år med sådant innehåll, att densamma av såväl föreningens egna medlemmar som utomstående intresserade kan nyttjas som ett slags handboksartad publikation vid realiserandet av lokala planer på fiskevårdsarbetets intensifiering i olika delar av landet.

- e. Spridandet av kunskap om fiskodlingsarbetet i utlandet och fiskevårdsverksamheten därstädes såväl inom landets svenskpråkiga som finskspråkiga område, där man tillsvidare blott i mycket begränsad omfattning haft tillfälle att direkt taga del av de värdefulla rön, som gjorts utomlands eller publice-rats i utländska facktidsskrifter.

9. Allmänna uppgifter.

- a. Arbete för ernående av ett intimt samarbete mellan de på fiskeriområdet arbetande krafterna och organisationerna i vårt land.
- b. Arbete för att större anslag av regering och riksdag måtte beviljas för fiskerinäringens upparbetande.
- c. Arbete för att i förtroendefullt samråd med industrin försöka utfinna de lyckligaste formerna för positiv lösning av frågan om motarbetandet av de skador industrin bl.a. genom kraftverksbyggena måste förorsaka den värdefulla i älvarna till lek uppstigande fisken, främst sik och laxfisk.
- d. Arbete för att få till stånd en systematisk och även med praktiska fiskodlings- och fiskeriekonomiska frågor sig selsättande främst av staten bekostad försöksverksamhet.

Ett arbete på lång sikt!

Det är som synes en massa uppgifter, vilka vänta fiskodlingens vänner i olika delar av vårt land både i kusttrakterna och insjöområdet, både på svensk- och finsktalande håll under broderligt samarbete.

Vi inom Fiskodlingens Vänner r.f. äro fullt medvetna om, att detta verksamhetsprogram är ett sådant, som fordrar många år för att kunna genomföras, att det kräver ett hårt arbete av en hel kår av såväl praktiker som teoretiskt skolade vetenskapsmän samt att det kräver vida större kapital, än vi i Finland för närvarande kunna disponera över för vårt arbete.

Föreningen har dock varit djärv nog att delgiva intresserade läsare detta vida program — detta även med tanke på att det kanske hos allmänheten kan väcka mer intresse för fiskevårds-

verksamheten i vårt land. Man får en bättre översikt över möjligheterna att arbeta positivt för fiskevattnens rationella utnyttjande, om man ser olika arbetsuppgifter så sammanställda.

Också för mången ungdom kan redan genomläsningen av detta program giva värdefulla impulser, som kanske senare kunna bära frukt, då han med stöd av vad han sett och hört vill utöka sitt vetande bl. a. genom att genomläsa de detaljerade beskrivningarna och råden i denna nu publicerade Fiskodlingens Vänner första årsbok och dess — låt oss hoppas — regelbundet utkommande fortsättning under kommande år.

Bliv medlem i Fiskodlingens Vänner r. f. eller stöd dess verksamhet på annat sätt.

Såsom av det delgivna programmet för privat fiskodlingsarbete i landet framgår, kräves det många medhjälpare och avsevärda resurser för att kunna arbeta så framgångsrikt och så effektivt, som vårt lands fiskerinäring nu är i oundgängligt behov av efter kristidens rovfiske och efter överflyttningen av den karelska fiskarbefolkningen och fiskarena från Porkkala-området till nya boplatser inom ett i hög grad sammanträngt fiskeområde.

För att vi från vår sida skola kunna göra en så välgående insats som möjligt i detta nationalekonomiskt och socialt viktiga återuppbyggnads- och produktionsstegrande arbete kräves det dock, att vi erhålla ett avsevärt större stöd av samhället, än vi hittills under krigsåren kunnat få. Vi vädja därför både till den enskilda av saken intresserade och till dem, vilka fått förtroendeuppdraget att leda ekonomiska företag eller att förvalta kommunernas ekonomiska angelägenheter såväl i städer som på landsbygd och bedja dem beakta detta. Kommunerna kunna t.ex. genom att giva ett årligt stöd om 50 p—2 mk per mantalsskriven invånare avsevärt stöda detta säningsarbete.

Bliv därför medlem i Fiskodlingens Vänner r.f. eller stöd oss på annat sätt ekonomiskt och moraliskt. Landet och främst dess fiskeidkande befolkning har nytta därav.

FISKODLINGENS VANNER r. f.